

***Raportul Serviciului Fiscal de Stat privind
activitățile de minimizare a practicii de achitare a
salarilor „în plic” și a muncii „la negru” pentru
12 luni ale anului 2023***

Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)

Raportul Serviciului Fiscal de Stat de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru 12 luni ale anului 2023

Activitatea Serviciului Fiscal de Stat este orientată spre realizarea obiectivelor ce-i revin, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației.

Serviciul Fiscal de Stat în vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, în scopul realizării obiectivelor strategice prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90 din 28.02.2023 a întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Prioritatea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este ca acțiunile de conformare voluntară întreprinse să contribuie la majorarea nivelului de respectare a legislației de către contribuabili, astfel încât acțiunile de control să fie reduse la minim.

Astfel, acțiunile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat au fost orientate spre prevenirea și instrumentarea, în cooperare cu organele semnatare ale Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, a cazurilor de utilizare a muncii ”la negru”, respectiv prin desfășurarea controalelor ce au vizat identificarea și sancționarea cazurilor de utilizare a muncii (ne)subdeclarată cât și acțiuni de conformare și informare a contribuabililor.

Prin implementarea activităților de conformare, Serviciul Fiscal de Stat își propune crearea unui climat bazat pe încredere și respect reciproc în relația cu contribuabilii și informarea permanentă a contribuabililor privind politica și strategia sa de dezvoltare.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” Serviciul Fiscal de Stat a elaborat Planul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarată ”Declară, Achită Legal Salariul” SFS2023 aprobat prin Ordinul SFS nr.290 din 09.08.2023 care a fost implementat pe parcursul anului 2023. Planul de acțiuni ”DALS”SFS2023 pentru anul 2023 prevede acțiuni de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de identificare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. De asemenea, Programul stabilește procedura de monitorizare a contribuabililor cu aplicarea tratamentelor de conformare.

Scopul planului de acțiuni constă în creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Acțiunile de conformare voluntară cuprind patru eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniile de activitate cu risc (activități poștale și de curier – 9 contribuabili, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (inclusiv lenjerie) – 36 contribuabili, activități generale de curățenie interioară – 16 contribuabili și domeniul învățământului în sectorul privat – 48 contribuabili), cu aplicarea filtrelor de selectare: numărul salariaților, salariul mediu lunar mai mic de 4 000 lei, volumul livrărilor considerabile pentru A/2023, comparativ cu profitabilitatea redusă sau pierderi.

Monitorizarea contribuabililor selectați se efectuează în baza Indicației nr.13 din 17.08.2023 cu privire la desfășurarea acțiunilor de conformare care ne va permite să identificăm în timp real numărul real al angajaților, fondul de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Astfel, pe parcursul a 12 luni ale anului de gestiune de către Serviciul Fiscal de Stat au fost întreprinse diverse măsuri cu scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne/subdeclarată prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;
- asigurării unui cadru legal legislativ care să contribuie la diminuarea fenomenului muncii la negru și achitarea salariilor în plic, consolidarea metodelor și instrumentelor Serviciului Fiscal de Stat de detectare a cazurilor de utilizare a muncii ne/subdeclarată;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne/subdeclarată.

Obiectivul principal al Planului „Declară Achită Legal Salariul” SFS 2023 reprezintă conformarea voluntară a contribuabililor la declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor legale.

Astfel, în scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarată trimestrial au fost selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat de 4 000 lei angajaților săi și care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

În perioada de referință de către Serviciul Fiscal de Stat au fost examinate 128 petiții recepționate de la cetățeni privind invocarea încălcărilor legislației admise de către angajatori la calcularea plăților salariale și neachitarea de către aceștia a contribuțiilor de asigurări sociale. Din totalul cererilor examinate 3 au fost readresate spre examinare conform competenței Casei Naționale de Asigurări Sociale și 28 petiții la Inspectoratul de Stat al Muncii.

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare:

- efectuarea vizitelor fiscale la 10 709 agenți economici (111 vizite fiscale efectuate de către DDCM și 10 598 vizite efectuate de către DGDF);
- organizate și desfășurate 151 seminare pentru angajați și angajatorii din sectoarele cu risc înalt de neconformare privind aplicarea legislației.

De menționat, că la agenții economici față de care au fost întreprinse măsuri de conformare prin prisma vizitelor fiscale, s-a înregistrat o creștere în parte ce ține de obligațiile fiscale calculate aferente plăților salariale în sumă totală de 341 166 473 lei sau cu 28,49 % mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2022 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit din salariu pentru 12 luni ale anului 2023 au fost calculate obligații fiscale în mărime de 258 127 168,77 lei în creștere cu 38 ,21 % comparativ cu perioada similară a anului precedent care constituie 186 756 905,00 lei;
- suma contribuțiilor de asigurări sociale aferente plăților salariale calculate suplimentar la buget, pentru 12 luni ale anului 2023 constituie 924 281 341,25 lei mai mult cu 26,73 % comparativ cu 729 325 462,32 lei cu 12 luni ale anului 2022;
- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale pentru 12 luni ale anului 2023 constituie 356 223 423,15 lei în creștere cu 26,59 % comparativ cu 281 383 093,30 lei pentru 12 luni al anului 2022.

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru 12 luni ale anului 2023, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală).

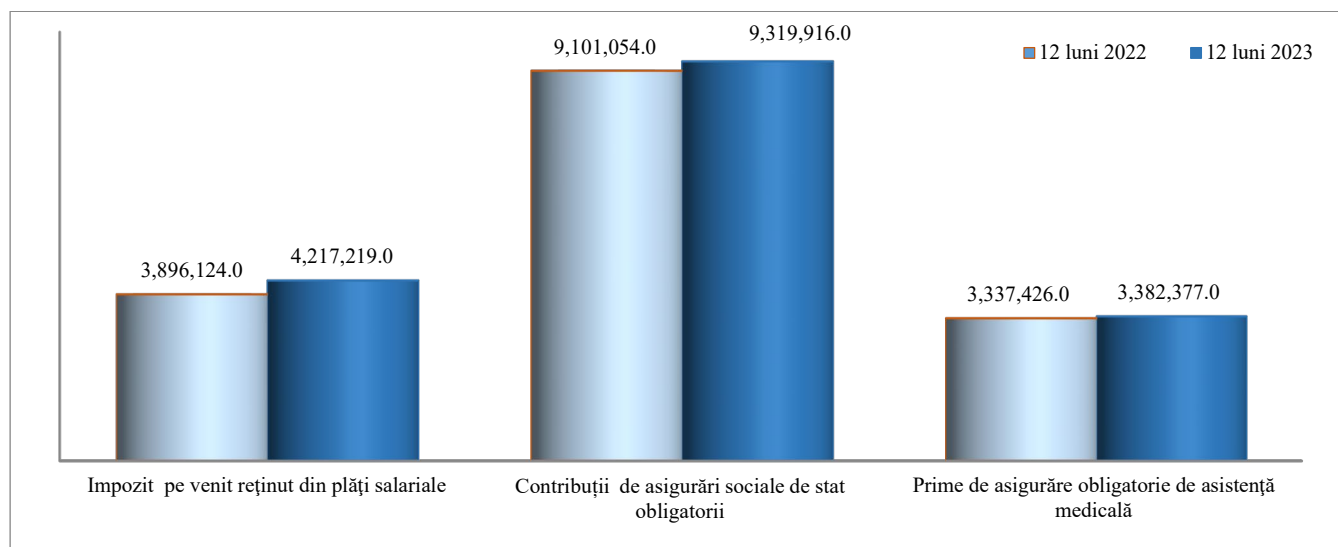
Astfel, au fost adoptate **285 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora.

În consecință, au fost calculate suplimentar la buget obligații aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **27 791 529 lei** din ele achitate **22 411 198 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **4 217 219 lei**;
- contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **9 319 916 lei**;
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **3 382 377 lei**;
- penalități și amenzi aplicate în sumă de **10 872 017 lei**.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 12 luni ale anului 2023 comparativ cu 12 luni ale anului 2022, lei.

Astfel, pentru 12 luni ale anului 2023 au fost calculate suplimentar la buget obligații fiscale aferente plăților salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de **27 791 529 lei** sau cu **798 561 lei** mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2022 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit pentru 12 luni ale anului 2023 au fost calculate obligații fiscale în mărime de **4 217 219 lei**, în creștere cu **321 095 lei** comparativ cu perioada similară a anului precedent care constituie **3 896 124 lei**;

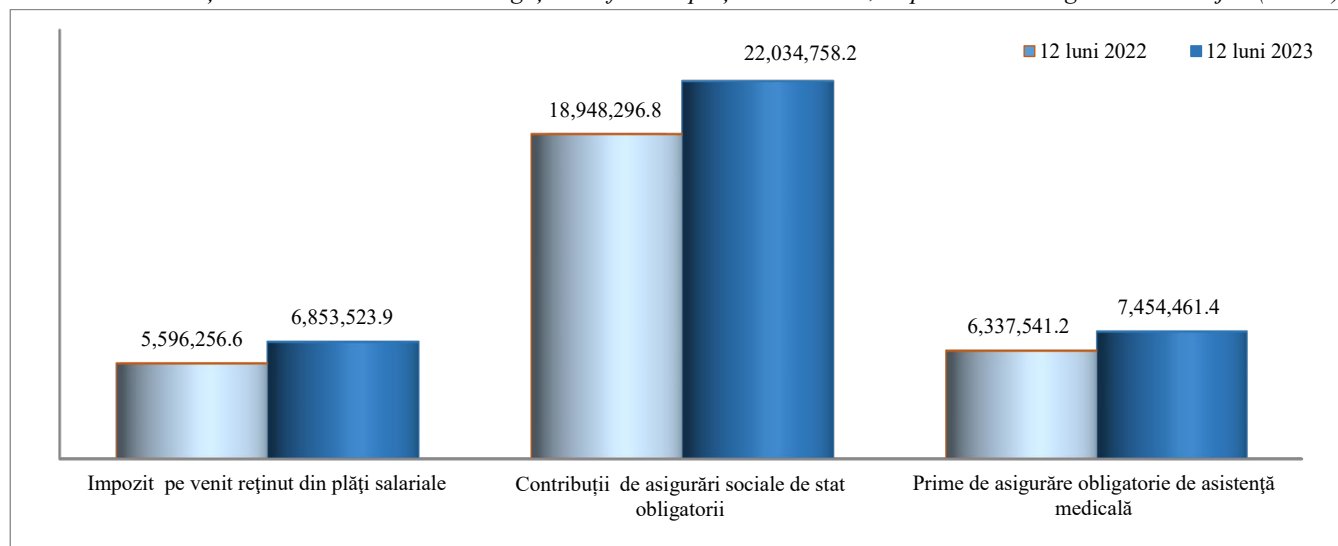
- suma contribuțiilor de asigurări sociale aferente plăților salariale calculate suplimentar la buget, pentru 12 luni ale anului 2023 constituie **9 319 916 lei**, mai mult cu **218 862 lei** comparativ cu **9 101 054 lei** cu 12 luni ale anului 2022;

- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru 12 luni ale anului 2023 constituie **3 382 377 lei**, în creștere cu **44 951 lei** comparativ cu **3 337 426 lei** pentru 12 luni al anului 2022.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nereflectarea în deplină măsură/integrală, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Pentru perioada 12 luni a anului 2023 numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost constatate încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare și obligațiilor fiscale aferente) a constituit 285 de cazuri comparativ cu 266 de cazuri pentru perioada similară a anului precedent. Suma obligațiilor suplimentar calculate per caz de control rezultativ constituie pentru trimestru IV al anului 2023 – 97 514 lei, comparativ cu – 101 475 lei pentru anul 2022.

Tabela nr.2 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos (mii lei)

Astfel, încasările:

- la compartimentul impozitul pe venit din salariu, venituri la Bugetul public național administrate de SFS, au înregistrat o creștere cu **22,4%** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 6 853 523,86 mii lei pentru 12 luni 2023 comparativ cu 5 596 256,6 mii lei pentru 12 luni 2022.

- la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii, au crescut cu **16,28 %** care constituie 22 034 758,15 mii lei pentru 12 luni 2023 comparativ cu 18 948 296,8 mii lei pentru 12 luni 2022;

- la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală au crescut cu **17,62%** și care constituie 7 454 461,38 mii lei pentru 12 luni 2023 comparativ cu 6 337 541,2 mii lei pentru 12 luni 2022.

Acțiunile aplicate de către SFS pentru perioada anului 2023 sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DAL SFS2023.